

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

DEN OFFENTLIGE EXAMEN

VED

AALESUNDS OFFENTLIGE SKOLE

FOR DEN HØIERE ALMENDANNELSE

1886.

INDHOLD:

1. Om Undervisningen i Bygdemaal og Landsmaal.
2. Opgaver ved Middelskolens Afgangsexamen i 1885 og Udfaldet af denne.
3. Udfaldet af Ex. art. i 1885.
4. Skoleefterretninger.

AALESUND.

TRYKT I KLAUS E. FJELDES BOGTRYKKERI.

Skolens Forstanderskab bestaar af:

De Herrer: Byfoged Thesen,
— Boghandler Aarflot,
— Consul Anderssen,
— Grosserer J. Rønneberg,
— Rektor Voss.

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

DEN OFFENTLIGE EXAMEN

VED

AALESUNDS OFFENTLIGE SKOLE

FOR DEN HØIERE ALMENDANNELSE

1886.

INDHOLD:

1. Om Undervisningen i Bygdemaal og Landsmaal.
2. Opgaver ved Middelskolens Afgangsexamen i 1885 og Udfaldet af denne.
3. Udfaldet af Ex. art. i 1885.
4. Skoleefterretninger.

AALESUND.

TRYKT I KLAUS E. FJELDES BOGTRYKKERI.

Om Undervisningen i Bygdemaal og Landsmaal.

(Af G. Landmark).

I den nye Undervisningsplan for Middelskolen og Gymnasierne, som er vedtaget af Kirke- og Undervisningsdepartementet den 1ste Marts 1885, heder det an-gaaende Undervisningen i Modersmaalet og Oldnorsk i Latingymnasiet bl. a. :

„Gjennem et Udvalg af Bygdemaalenes og Landsmaalets Literatur orienteres Disciplene i vort Lands nuværende Sprogforhold og deres historiske Udvikling“.

En saadan Fordring har, saavidt vides, ikke tidligere været stillet til Skolen. Skolen har jo som bekjendt i det hele indtil den seneste Tid havt meget frie Hænder med Hensyn til Undervisningen i Norsk, ligesom der ogsaa først i de sidste Aar er anordnet en mundtlig Prøve ved Eksamen artium i Modersmaalet. Imidlertid har vistnok de fleste Skoler ogsaa tidligere taget mere eller mindre Hensyn til Bygdemaal og Landsmaal, hvortil jo ogsaa de tidligere brugte Læsebøger har givet Anvisning, idet deri har været optaget Prøver af begge Dele, baade i Lassens Læsebog i Modersmaalet (fra 1861) og i Eriksens og Paulsens Læsebøger (fra Aar 18). Selv om Skolen ikke altid har særskilt gennemgaaet saadanne Stykker i Læsebøgerne, da man jo almindelig har maattet indskrænke sig til at vælge ud en Del af Læsestoffet til nøiagtigere Gjennemgaaelse,

saa har dog vel faa eller ingen Lærere i Norsk undladt i sin Undervisning jevnlig at tage Hensyn til de levende Dialekter, som den Dag i Dag tales i By og Bygd, noget, hvortil især Undervisningen i Oldnorsk giver en saa rig og lønnende Anledning.

Det synes nu rigtignok, som om Overbestyrelsen af de høiere Almenskoler i den allersidste Tid har tilsigtet en speciellere Indgaaen paa dette Omraade fra Norsk lærernes Side. Foruden den ovenfor citerede almindelige Bestemmelse har Skolerne senere, i indeværende Aar, modtaget et Cirkulære fra Kirke- og Undervisningsdepartementet, dateret 18de Januar 1886, hvori det heder:

„Ifølge Undervisningsplanen af 1ste Marts 1885 skal Disciplene i Gymnasiet gennem et Udvalg af Bygdemaalenes og Landsmaalets Literatur orienteres i vort Lands nuværende Sprogforhold og deres historiske Udvikling. Da der paa den Tid, Undervisningsplanen blev vedtaget, ikke havdes nogen passende Læsebog eller andet Apparat for denne Undervisning, kunde Maalet ikke nøiagtigere angives og heller ingen bestemt Tid afsættes dertil. Nu foreligger der imidlertid to Læsebøger: „Prøver i Bygdemaal og Landsmaal“ af B. Pauss og H. Lassen og „Lesebok i det norske Folkemaal“ af Arne Garborg og Ivar Mortensen.

Man skulde derfor inden dette Skoleaars Udgang udbede sig Skoleraadets og Ræktors Udtalelse om

1. Hvorledes Undervisningen i Folkesproget bedst forbindes med den øvrige Undervisning i Modersmaalet.
2. Hvilken Tid man kan afsætte dertil.
3. Hvad man for nærværende kan sætte som Maal derfor“.

Udtrykkene i denne Henvendelse fra Departementet synes jo at forudsætte en særlig Undervisning i dette Fæmne, som rigtignok selvfølgelig tænkes sat i Forbindelse med den øvrige Undervisning i Modersmaalet, men hvortil der dog skulde „afsættes“ en særskilt Tid, og hvorved man skulde stræbe at naa et bestemt Maal, som da nærmere maatte blive at opstille.

Vi skal her i Korthed søge at give en motiveret Besvarelse af disse Departementets Spørgsmaal og altsaa besvare dem saaledes, som de efter vor Overbevisning for nærværende rettest bør besvares.

Af de 3 ovenstaaende Spørgsmaal er der to, som angaar Maade og Maal for den nye Undervisning, altsaa nærmest theoretiske Spørgsmaal, medens der er et, som angaar de faktisk bestaaende Forhold ved Skolerne. Da det nu maa erkjendes, at Theorier lidet kan hjælpe, hvis de faktiske Omstændigheder ikke tillader at bringe dem i Anvendelse, vil det formentlig være rettest først at faa besvaret det 2det Spørgsmaal, hvilken Tid man kan afsætte til denne Undervisning. Dersom det nemlig skulde vise sig ved en nøgtern Betragtning af Skolens nu bestaaende Forhold og specielt af dens Fagkreds og den til de enkelte Fag afsatte Tid, at der ikke er levnet nogen Tid til særlig Undervisning i Discipliner, som hidtil ikke har gjort Krav paa nogen særskilt Tid i Skolen, da vilde jo denne faktiske Omstændighed blive af væsentlig Betydning for Besvarelsen af de to andre Spørgsmaal.

Men nu er det netop vor bestemte Mening, at saalænge der ikke paa andre Hold gjøres Indskrænkninger i Lærestoffet, og navnlig saalænge ikke Undervis-

ningen i Modersmaalet kan tillægges et større Timetal end det nuværende, kan der ikke med nogen Rimelighed være Tale om at afsætte en særskilt Tid til Undervisning i nogen ny Disciplin inden Modersmaalets Ramme. Naar Tiden til særskilt Undervisning i Oldnorsk fradrages, er der levnet 2 Timer ugentlig i Gymnasiets 3 Aar til Undervisningen i Modersmaalet, hvor Hovedfordringen er, at man skal „lære at kjende Modersmaalet og dets Literatur i dennes merkeligste Frembringelser og at anvende det i skriftlig Fremstilling“. Har det da vist sig, at Tiden til at naa dette Maal skulde være saa rundelig sat, at man af den Grund gjerne kunde indlægge en ny Undervisningsgjenstand i den gamle Ramme? Har det vist sig, at Skolerne, med den Ordning og de Lærerkrafter de nu engang har, virkelig har været istand til gjennemsnitlig saa tilfredsstillende at naa Maalet for Undervisningen i Modersmaalet, at her forsaavidt gjerne kan kræves lidt mere end hidtil?

Det forekommer os aabenbart, at Erfaringen hidtil netop har gaaet i modsat Retning, idet den har vist, at der neppe er noget Fag, hvor Resultatet af Skolens Arbeide gjennemgaaende har været mindre tilfredsstillende efter den almindelige Mening. Navnlig gjælder dette Fordringen til Modersmaalets Anvendelse i skriftlig Fremstilling. Det er jo bekjendt nok, at de almindelige Karakterer ved Eksamen artium for Udarbeidelse i Modersmaalet er 3 og 4, selv for de Kandidater, som i andre Fag kan opnaa udmerkede Karakterer, at 2 eller „Meget godt“ er en yderst sjelden Karakter, og at der kun nu og da findes en af flere Hundreder, som opnaar Karakteren „Udmerket godt“, medens mange jevnlig opnaar disse Karakterer i alle andre Fag, naar undtages Oversættelse fra Latin, hvor dog 2 vistnok er

hyppigere end i norsk Stil. Dette tyder dog ikke paa, at Skolen har saa let for tilfredsstillende at naa Maalet i dette Fag eller har saa rundelig Tid til de dermed uadskillelig forbundne Øvelser. Det maa jo vel ogsaa erkjendes, at det er Skolens vanskeligste Opgave, som her skal løses, idet det her mere end i noget andet Fag gjælder Udviklingen af den almindelige Modenhed, som skulde være Frugten af al Undervisning og Summen af alle de enkelte Kundskabers levende Tilegnelse — en Opgave, der ikke alene gaar ud paa at undervise og indprente, men fremfor alt paa at vække de slumrende Kræfter og aabne Øinene for alt det, som betinger Tankens Klarhed og Fremstillingens Fuldendthed, dens Skjønhed og Liv. At skrive godt er jo en Kunst, der strengt taget ikke lader sig lære, og som, om Forudsætningerne ikke aldeles mangler, kun langsomt kan udvikles ved ihærdigt og vedholdende Arbeide og allermindst kan kunstigen fremdrives i en Hast.

Vi tror altsaa, at 2 Timer ugentlig til dette Fag, til Læsning af Literatur i Forbindelse med Literaturhistorie m. m. samt til Rettelse og Gjennemgaaelse af Stile, der stadig maa skrives og drøftes, er det mindste der kan være Tale om, naar denne Undervisning skal lede til nogetsomhelst rimeligt Resultat, og naar Maalet til Eksamen artium nogenlunde skal kunne naaes.

Det har jo ogsaa i den senere Tid været en stadig Klage, at Skolen er overlæst med for meget Undervisningsstof, saa at Tiden til at fordøie og bearbeide Stoffet ikke strækker til. Det er ogsaa vor Mening, at dette for nærværende virkelig er vor høiere Skoles væsentligste Brøst. Vi kan derfor ikke tilraade at indføre nogensomhelst væsentlig nye Undervisningsgjenstande i Skolen, saa længe ikke noget tilsvarende Stof tages bort. Og det er jo saa langt fra, at man i den sidste

Tid har taget noget bort af Stoffet for Undervisningen i Norsk, at tvertimod Fordringerne forsaavidt er skjærpede, som der er anordnet en mundtlig Prøve ved Eksamen artium med bestemte Fordringer paa dette Stofs virkelige Tilegnelse.

Men er det virkelig saa, at der for Øieblikket ikke kan være Tale om at indføre nogen egentlig ny Undervisningsgjenstand i Skolen, uden at et tilsvarende Stof borttages, saa bliver det dernæst et Spørgsmaal, om den nævnte Fordring i den nye Undervisningsplan, at Disciplene gennem et Udvalg af Bygdemaalenes og Landsmaalets Literatur skal orienteres i vort Lands nuværende Sprogforhold og deres historiske Udvikling, virkelig rettest er at forstaa om Indførelsen af et nyt Undervisningsstof, et helt nyt Fag indenfor Modersmaalets Ramme. Vi tror ikke dette. Efter vor Mening er Fordringen snarere at forstaa som et bestemt Fingerpeg med Hensyn paa den Retning Undervisningen i Modersmaalet i vor Tid bør følge, naar den skal blive rigtig frugtbringende, som en Anvisning paa den rette Methode i selve Sprogundervisningen i Norsk, idet Fordringen tilslut nævner Sprogets „historiske Udvikling“ som noget, hvori Disciplene skal orienteres.

Den herved antydede Retning i selve Sprogstudiet eller den Undervisningsmethode, som her peges paa, er ogsaa i vore Tanker den eneste rigtige i sig selv. Det er den saakaldte historiske Methode. Denne Methode kræves med Bestemthed af den nyere Sprogvidenskab, der godtgjør, at Sproget er et historisk Produkt og som saadant selvfølgelig kræver en historisk Betragtningssmaade for ret at forstaaes.

Men nu er det vel en given Sag, at intet Sprog egner sig bedre som Stof for en historisk Sprogunder-

visning i Skolen end netop Modersmaalet, som har den store Fordel, at saa meget er givet og levende tilegnet allerede fra Barnsben. Her maa der jo lettest kunne gives Anledning til den Sammenligning mellem før og nu, som den historiske Sproggranskning kræver, naar man nemlig ogsaa vil gaa tilbage til vort Sprogs tidligere Stadier.

Det er derfor ogsaa efter vor Mening fuldt berettiget, at Skolen i den senere Tid har optaget Oldnorsk som Fag. Vi tror i Modsætning til dem, der helst vil have Oldnorsk fjernet fra Skolen, at der neppe gives noget Fag i denne, som med en forholdsvis liden Anstrengelse kan give et forholdsvis saa stort Udbytte som Oldnorsk, naar dette Fag tages paa en fornuftig Maade. Vi mener Udbytte netop i sproglig Henseende, altsaa uden Hensyn til det umiddelbare Kjendskab til den gamle Literatur og det gamle Liv, som derved opnaaes. Vi sætter det sproglige Udbytte vel saa høit, fordi Kjendskab til Literaturen og Livet ogsaa kan faaes gennem Oversættelser. Men da maa dette Fag rigtignok heller ikke tages ganske paa samme Maade som et fuldstændig fremmed Sprog, idet vi tror her er den allerbedste Anledning til at anvende den i Pædagogikken i det hele saa vigtige Regel, at man ikke maa springe over Bækken efter Vand. Vilde man undervise i Oldnorsk paa samme Maade som i Latin og Græsk og tage Sproget i det hele som noget ganske nyt og ubekjendt, vilde man efter vor Mening virkelig gjøre sig skyldig i den Feil at springe over Bækken efter Vand; thi her er der tvertimod stadig den sterke Opfordring til at se noget bekjendt i Fænomenerne, naar man blot forstaar at knytte Traaden mellem det gamle og det nye, idet man foreløbig lægger Vegten mere paa det, som er ligt, end paa det, som er uligt, og altid først og fremst peger paa det, som enhver

forlængst er fortrolig med, indtil man lidt efter lidt og næsten umerkelig ogsaa bliver fortrolig med det, som nu er mindre kjendt. At saaledes efterhaanden de vigtigste Former maa læres, følger af sig selv; men ogsaa dette tror vi kan gøres uden stor Anstrengelse, fordi Interessen snart vil være vakt ved de mange overraskende Gjenkjendelser og interessante Opdagelser, som dette Studium giver saa rig Anledning til. Det vil snart vise sig, at det lønner sig godt, og den derved vakte Interesse er naturligvis her som ellers af den høieste Vigtighed for heldig Fremgang. Specielt ligger der i denne Gjenkjendelsens Interesse en Hovedbetingelse for, at Sprogstudiet kan lede til sandt og virkeligt almindeligt Sprogskjøn som sin sidste Frugt, saa at Sprogkundskaben ikke bliver en blot tillært udvortes Færdighed, en mere eller mindre død og ufrugtbar Viden, men en sand og levende Indsigt, der kan bære Frugt for Dannelsen i det hele.

Men for at Studiet af vort Oldsprog skal kunne give et saadant Udbytte, er det da altsaa nødvendigt stadig at tage Hensyn ikke alene til vort nuværende almindelige Skriftsprog, men ogsaa til det levende Sprog, det Sprog, som tales den Dag i Dag i By og Bygd.

Ogsaa denne Fordring er i og for sig af største Vigtighed for et frugtbart Sprogstudium. Al sand Sprogkyndighed i Nutidens Forstand udgaar fra skarp Iagttagelse af det levende Sprog, det Sprog, som tales. Og navnlig bør da al Sprogundervisning i Modersmaalet, som skal lede til sand Indsigt og ikke bare gaa ud paa praktisk Færdighed, efter vor Mening allerede i Skolen vække og skjærpe Sansen for selvstændig Iagttagelse af Sprogets Fænomener, hvad der kun kan opnaaes ved altid at vænne Lærlingen til at være opmærksom paa, hvad han selv og hans Omgivelser virkelig siger i almindelig Tale. Her at gaa ud fra og altid henvise

til Bøger er i vore Tanker forkjert. Grammatikken er ikke Lovgiver for Sproget, men skal, naar den forstaaer sin Opgave, altid henvise til det virkelige, levende Sprog som den Kilde, der egentlig selv indeholder alle Love. „Sprog“ betyder jo egentlig Tale; det egentlige Sprog er derfor ikke det, som skrives, men det, som tales, og derpaa er der altid større eller mindre Forskjel. I Forhold til Skriftsproget og Bøgerne er altsaa Talesproget Kilden, hvoraf hint kun er afledet. Uden at dette Forhold gaar op for Lærlingen, bliver ingen ret Forstand paa Sproget, dets Væsen og dets Udvikling mulig.

Ogsaa her kommer da den samme Regel til Anvendelse, at man ikke skal springe over Bækken efter Vand. Faar Lærlingen først Øinene op for den Sandhed, at han i sin egen og sine Omgivelsers daglige Tale har den nærmeste Kilde til sproglig Kundskab og Forstaaelse, en Kilde, som aldrig udtømmes, da vil ogsaa først den rette personlige Granskerdrift kunne vækkes hos ham. Det gjælder altsaa fremfor alt bestandig at benytte enhver Anledning, der tilbyder sig, for at knytte Bogens Fænomener til Livets, at lede Lærlingens Opmerksomhed ud over Bogen og hen paa det, som han kjendte og var fortrolig med længe før han saa Bogen, paa det, der lyder daglig rundt om ham og i hans egen Mund. Derved vil ogsaa Bogens Fænomener først faa den rette Tilforladelighedens Karakter, dens Indtryk det Selvoplevelsens Præg, der er af saa stor Betydning for Studiets Frugter og først kan give det rette Udbytte for Personlighedens Dannelse.

Men den historiske Methode, der skal se Sproget som historisk Produkt og forfølge dets historiske Udvikling, kræver mere end dette. Det er ikke tilstrækkeligt at kjende Oldsproget og de nuværende Sprogforhold, Begyndelsen og Enden; for at forstaa det nuværende

Sprog i dets Tilblivelse kræves der jo ogsaa Kjendskab til de mellemliggende Stadier i Udviklingen. Det vil altsaa for at faa Rede paa Sprogets historiske Udvikling være nødvendigt at gjøre sig bekendt med ældre Dansk fra de forskjellige Perioder samt med Sprogtilstandene i Norge i de forskjellige Aarhundreder; man maa gjenngaa et Udvalg af den ældre danske Litteratur samt Prøver fra Overgangstiden i Norge.

Dersom det nu var Meningen, at dette skulde tages som en hel ny Undervisningsgjenstand, et nyt Fag i Skolen, da maatte dette nye Fag blive norsk Sproghistorie, og dette Studium vilde blive temmelig vidtløftigt. Man maatte jo da faa fuld Rede paa de forskjellige Perioders Sprogform baade i Norge og Danmark, paa deres Ligheder og Forskjelligheder, og naar „vort Lands nuværende Sprogforhold“ som Resultat af den hele Udvikling skulde klargjøres, maatte man jo ikke alene, som det hidtil er bleven krævet, være vel hjemme i vort nuværende almindelige Skriftsprog, men ogsaa i „Landsmaalet“ som et nyt Skriftsprog og endelig i alle vort Lands nu levende Dialekter i By og Bygd fra Nordkap til Lindesnæs.

Men at dette ikke kan være Meningen med den nye Fordring, maa vel alle være enige om, da det er en Umulighed i Skolen at give et helt sproghistorisk Kursus. Skolen har hidtil ikke Lærere, der kan paatage sig Ledelsen af et saadant Kursus. Skolen har — som før sagt — ikke Tid til at optage et helt nyt Fag inden den gamle Ramme. Og — hvad der er det allervigtigste — et saadant Studium vilde være uforeneligt med Skolens Opgave og dens Bestemmelse som Skole for Almendannelse. Det hører ikke til Almendannelsen at være Sproghistoriker: det er et Fagstudium, der maa overlades til de enkelte Fagmænd, og som Skolen ikke kan eller skal befatte sig med.

Naar der altsaa ifølge Sagens Natur og Skolens Opgave saavel som paa Grund af manglende Tid ikke kan være Tale om noget egentligt sproghistorisk Studium som et nyt Fag i Skolen, hvortil der skulde afsættes en særskilt Tid, da kommer vi atter tilbage til, hvad før er udtalt, at det snarere maa være en vis Retning, en egen Methode i den hele Undervisning i Modersmaalet, der tilsigtes med den Fordring, at Disciplene „gennem et Udvalg af Bygdemaalenes og Landsmaalets Literatur skal orienteres i vort Lands nuværende Sprogforhold og deres historiske Udvikling“ — end Indførelsen af nogen egentlig ny Undervisningsgjenstand.

Og om Skolen ikke kan studere norsk Sproghistorie som et eget Fag, saa er vi derimod fuldstændig enige i, at Nutidens Videnskab med Bestemthed kræver en historisk Retning i den hele Undervisning i Modersmaalet som Sprog betragtet, og at den historiske Methode alene kan hjælpe til at orientere i vort Lands nuværende Sprogforhold.

Det er efter vor Mening ikke for meget forlangt, at Videnskabens Resultater ogsaa skal komme Skolen tilgode. Om Skolen ikke kan eller skal drive egentlig videnskabelige Studier, saa maa det dog være klart, at Skolens Arbejde bør være i Overensstemmelse med, ikke i Strid med Videnskaben. Naar Videnskaben har godtgjort, at Sproget er et historisk Produkt og maa studeres historisk, dersom man skal faa noget ret Begreb om Sprogets Love og dets Liv, da maa ogsaa Skolen, naar den for Almindeligheds Skyld skal befatte sig med Sprogstudium, følge den rette Methode, som leder til virkelig Indsigt i Emnet. Skolen kan vistnok ikke gaa ind paa alle Enkeltheder eller gaa tilbunds i alle enkelte Spørgsmaal og bringe fuld Klarhed paa alle Punkter. Men for at anvende en bestemt Methode er det jo heller

ikke nødvendigt, at Methoden gennemføres i alle mulige Detaljer. Fordringen til Skolen er kun den, at det, som den behandler, skal behandles paa en Maade, som er i Overensstemmelse med Videnskabens Resultater, altsaa i dette Tilfælde med den historiske Methode, ikke paa en Maade, som er i Strid med den rette Methode, samt at Methodens selv af og til i enkelte klare Eksempler skal træde tydelig frem og vise den rette Vei. Denne Fordring har efter vor Mening ikke været tilstrækkelig paaagtet af Skolen eller dens Styrelse. Netop paa Grund af Tidens Knaphed er det saa meget vigtigere for Skolen, at dens Disciple allerede fra først af sættes paa ret Spor og vænnes til den rette Betragtningensmaade af Stoffet, for at det ikke skal blive saa meget vanskeligere at tilegne sig rigtige Anskuelser, efterat man har drevet det mere eller mindre vidt i de urigtige.*)

Hvorledes skal nu altsaa den Undervisning, som gennem et Udvalg af Bygdemaalenes og Landsmaalets Literatur skal orientere Disciplene i vort Lands nuværende Sprogforhold og deres historiske Udvikling, bedst forbindes med den øvrige Undervisning i Modersmaalet?

Efter vor Mening ikke egentlig som en særskilt Undervisning i en hel ny Disciplin, der jo nærmest maatte være norsk Sproghistorie, hvortil der skulde afsættes en særskilt Tid, idet den maatte betragtes som et Tillæg til den gamle Undervisning, uagtet — som sagt — Undervisningen i Modersmaalet allerede før har knap Tid og følgelig ingen Tid at afse til nyt

---

*) Af denne Grund vilde det for Skolen være af stor Vigtighed at have videnskabelig dannede Lærere paa de nederste ligesaa vel som paa de høiere Trin, hvilket hidtil desværre ikke har været muligt paa Grund af de lave Lønninger.

Stof, — men derimod mere som en Grundretning, der bør følges i Skolens hele Arbeide med dette Æmne, som en rød Traad, der bør gaa gjennem den hele Undervisning i Modersmaalet fra først til sidst,

saaledes at man stadig ved given Leilighed henviser til det levende Sprog, som tales i By og Bygd, navnlig forsaavidt det før er bekjendt, for derved at opklare og levendegjøre, hvad der læses, enten nu dette er Oldnorsk eller ældre Dansk (som Folkeviserne, der ikke burde udelukkes), eller det er nyere Forfattere,

og saaledes, at man blandt nyere norsk Literatur ogsaa gennemgaar et Udvalg af Bygdemaalenes og Landsmaalets Literatur, fordi denne nu engang udgjør en Del af vor moderne Literatur, der jo altid vokser, uden at derfor Arbeidet med den i Skolen kan forøges, og fordi denne særlig norske Literatur egner sig til at støtte den hele Retning, der bør følges i Sprogundervisningen.

Her maa vi dog med Hensyn til den sidstnævnte Fordel udtrykkelig bemerke, at vi anser Bygdemaalene for vigtigere end det saakaldte Landsmaal. Landsmaalet har nærmest kun den Berettigelse, at det er et — vistnok indsigtfuldt og genialt — Forsøg til et nyt norsk Skriftsprog, som enkelte Forfattere har benyttet, men som synes at have liden Udsigt til at blive Landets Maal. Med Hensyn paa selve den sproglige Betydning maa Bygdemaalene foretrækkes, fordi det er det virkelige, levende Sprog, saaledes som det nu tales i de forskjellige Egne af vort Land.

Med Hensyn paa den anden Grund, hvorfor Landsmaal og Bygdemaal maa tages med i Skolen, nemlig den, at en Del af vor nyeste Literatur er skreven i denne Sprogform, da kan vi kun indrømme det en meget beskednen Plads i Skolen, fordi Skrifter i Landsmaal og Bygdemaal dog endnu kun udgjør en forholdsvis

liden Del af vort Lands Literatur i Sammenligning med Literaturens Hovedstrøm i vort almindelige Skriftsprog, i Wergelands og Welhavens, Asbjørnsens og Moes, Bjørnsons og Ibsens Sprog, ligesom det tør være vanskeligt inden Bygdemaalenes og Landsmaalets Literatur at opdrive Forfattere, hvis Verker i Gehalt og literaturhistorisk Betydning kan maale sig med vore store Digteres.

Det er jo ogsaa klart, at Udtrykket „vort Lands nuværende Sprogforhold og deres historiske Udvikling“ omfatter meget mere end Bygdemaalene og det saakaldte Landsmaal. Det omfatter ligesaa vel det Sprog, der tales i Byerne, som jo ogsaa har sine forskellige Dialekter, samt det hidtil almindelige Skriftsprog, hvori den langt overveiende Del af vor Literatur er skreven. Lad Bymaalet og det almindelige Skriftsprog være saa unationalt det være vil, saa er det dog en uomstødelig Kjendsgjerning, at det eksisterer i vort Land og har sin Historie saavel som Bygdemaalene og Landsmaalet.

Hvad specielt Bygdemaalene angaar, da kan der selvfølgelig ikke i Skolen blive Tale om noget fuldstændigt og udtømmende Kjendskab til disse mange forskellige Dialekter, der tales i vort Land, men formentlig kun om et løseligt Bekjendtskab til nogle af de vigtigste, saavidt Anledningen og Lærerens Kundskab strækker, og maaske lidt nærmere Fortrolighed med den Dialekt, som ligger hver enkelt Skole nærmest, og som Disciplene saaledes har lettest for og efter det ovenfor udviklede utvilsomt mest Nytte af at studere.

Naar det altsaa heder, at Disciplene skal „orienteres“ i de nuværende Sprogforhold og deres historiske Udvikling, da mener vi dette selvfølgelig maa forstaaes i Overensstemmelse med Skolens Forhold i det hele og med Skolens Fordringer. Da det ikke kan være Meningen, at Skolen skal undervise i norsk Sproghistorie

som et eget Fag, kan der formentlig ikke være Tale om anden Orientering i Emnet end den, som den hele Undervisningsmethode i Forbindelse med enkelte spredte Vink og Oplysninger kan give, idet Disciplene sættes paa det rette Spor og deres Øine oplades for Sprogets historiske Udvikling i det hele, til hvilken Ende de ogsaa veiledes i at læse Stykker paa norsk Bygdemaal (eller Landsmaal) i en Udstrækning omtrent som den, der er antydnet ved Omfanget af det Udvalg af denne Literatur, der findes i den nye „Læsebog i Modersmaalet“ af B. Pauss og H. Lassen, i Sammenligning med Udvalget af den øvrige Literatur i samme Bog.

Nærmere at fastsætte et bestemt Maal, som her skulde kunne forlanges naaet af alle Skoler i Landet, tror vi har sine store Vanskeligheder og sine Betænkeligheder for Skolen i Almindelighed. Ved at opstille et saadant Maal ligesom ogsaa ved at afsætte en særskilt Tid til denne Undervisning vilde man neppe kunne udgaa at vække den Forestilling, der efter vor Mening vilde være en Misforstaaelse, nemlig at denne Undervisning maa betragtes som et nyt Tillæg til Skolens Arbejde, en Udvidelse af dens Fagkreds, der allerede før er omfangsrig nok.

Vi tror nemlig i det hele, at hvad vor Skole for Øieblikket trænger mere end alt andet, er Ro til at samle sig, ikke nye Undervisningsgjenstande at sprede sig paa. Skal denne Skole i Sandhed blive en Skole for høiere almen Dannelse og ikke snarere en Anstalt til at befordre almindelig Begrebsforvirring, da er det uden Tvil paa Tide, at den søger at tilegne sig saa meget som muligt af samlende og orienterende Synsmaader, af sand og sund Methode, der kan hjælpe til at bringe nogen Enhed ind i Mangfoldigheden og befordre den frugtbare, levende Tilegnelse og Fordøielse af det Stof, der allerede foreligger.

Opgaver

ved

Middelskolens Afgangsexamen 1885.

~~~~~

I Norsk Stil.

Fortæl om nogle af vort Lands vigtigste Rovdyr.

I Tysk Stil.

For nogle Dage siden kom min Broder Peter gaaende gjennem den Skov, du saa i Nærheden af vort Hus. Han mødte der en gammel Jæger, som han havde kjendt fra sin tidligste Barndom, men som han ikke havde seet i de sidste Aar. Skjønt det var sent om Aftenen, ytrede den gamle Ønske om straks at tale med ham. Paa min Broders Forslag gik de ind i vort Hus, forat den gamle kunde hvile lidt. Moder, som i det første Øieblik ikke kjendte Jægeren, blev først mismodig over, at Peter bragte fremmede med paa den Tid af Dagen; men da de traadte nærmere, saa hun til sin store Glæde, at det var en gammel Bekjendt. Jægeren, hvis Hus laa midt i Skoven, var nemlig før ofte kommen i vort Hus, og min Moder havde som Barn tilbragt mangen lykkelig Dag i hans Bolig. Hun modtog ham derfor paa det hjerteligste og gjorde alt muligt for at opmuntre ham. Den venlige Modtagelse gjorde et dybt Indtryk paa den gamle. Han havde i en lang Sygdom mistet, hvad han eiede; de fleste af hans Venner havde glemt ham, og det forekom ham nu, som om han stod alene i Verden.

I Latinsk Stil.

Da der meldtes Alexander, at Darius nærmede sig¹⁾ med en uhyre Hær, gik han af Frygt for, at den skulde spærre Veien for ham, i største Hast over Taurus. Da han var kommen til Tarsus, en By i Cilicien²⁾, lod han sig af det klare og kølige Vand i Floden Cydnus forlede³⁾ til at bade sit med Støv og Sved bedækkede Legeme. Dette Bad bevirkede, at han faldt i en svær⁴⁾ Sygdom. Medens de andre Læger var i Tvivl om, hvilket Middel de skulde anvende ved⁵⁾ Behandlingen⁶⁾ af Kongen, lovede Philippus at tilberede ham en meget kraftig⁷⁾ Drik. Imidlertid modtog Alexander et Brev fra Parmenion⁸⁾, i hvilket denne raadede ham til ikke at betro sig til Philippus; denne var, sagde han, bestukket af Darius. Men Kongen stolede paa sin Læge, og efter at have overgivet ham Brevet drak han Lægemedlet. Tre Dage senere var Kongen atter frisk.

¹⁾ adventare ²⁾ Cilicia, æ. ³⁾ lade sig f. = adduci. ⁴⁾ gravis. ⁵⁾ in. ⁶⁾ udtrykkes ved curare. ⁷⁾ efficac. ⁸⁾ Parmenio, onis.

I Engelsk Stil.

Sir Walter Raleigh var en af Dronning Elisabeths tapre Søhelte. Senere, da Lykken svigtede ham, og han blev dømt fra Livet, viste han, at han ogsaa kunde dø som Helt. Den Morgen, han skulde henrettes, røgte han, som sædvanlig, sin Pibe. En af hans Venner beklagede sig over, at han ikke kunde faa nogen Plads paa Skafottet for at overvære Henrettelsen. „Farvel da“, sagde Sir Waleigh, „jeg er ialfald sikker paa at faa Plads“. Paa sin Vandring fra Fængslet lagde han Mærke til en gammel, skaldet Mand, som trængte sig frem gennem Mængden. „Ønsker du noget?“ spurgte Sir Walter. „Ikke andet end at se dig og bede for dig“, svarede den gamle. Sir Walter takkede ham, og

idet han tog sin rigt broderede Kalot af Hovedet, sagde han: „Tag den, du synes at have mere Brug for den nu end jeg“. Han besteg Skafottet med faste Skridt og bad Bøddelen om at faa se Øxen. Han strøg let med*) Fingeren over dens Eg og sagde smilende: „Dette er en skarp Medicin for alle Onder“. Da Bøddelen bad ham vende Hovedet paa Blokken mod Øst, svarede han: „Det gjør intet, hvorledes Hovedet ligger, naar kun Hjertet er paa rette Sted“.

*) Udtrykkes ved to pass.

I Regning og Konstruktionstegning.

(For Gutter),

No. 1.

Et Arbeide skal udføres i Løbet af 16 Dage. I de første 3 Dage arbeide 5 Mand med en daglig Arbeidstid af 8 Timer, i de følgende 8 Dage 6 Mand med en daglig Arbeidstid af 10 Timer. Da endnu kun $\frac{3}{5}$ af Arbeidet er udført, tages 2 Mand tilhjælp. Hvormange Timer daglig maa der nu arbeides i den øvrige Tid?

No. 2.

Et Jordstykke, der har Form af et Rektangel, 390 m. langt og 200 m. bredt, overskjæres for at udlægges til Byggetomter med 3 Veie parallele med den længste, alle af samme Bredde. Det til Veiene udlagte Areal udgjør ialt 13200 m². Hvor stor er Veibredden?

No. 3.

Et ligebenet Triangel, hvis Grundlinie er Halvdelen af en af de øvrige Sider, har en Omkreds af 20 m. Beregn Omkredsen af et ligesidet Triangel af samme Fladeindhold.

No. 4.

Konstruer to rette Linier, der skjærer hinanden under en Vinkel paa 75°. I den ene Linie vælges et Punkt, der ligger 6 cm. fra Liniernes Skjæringspunkt.

Gjennem Punktet skal drages en ret Linie saaledes, at den tilligemed de to førstnævnte Linier begrænder et Triangel, hvori kan indskrives en Cirkel med Radius 2 cm. Forklar, hvorledes Konstruktionen er udført.

I Regning og Konstruktionstegning.

(For Piger).

No. 1.

Et Arbeide skal udføres i Lobet af 16 Dage. I de første 3 Dage arbeide 5 Mand med en daglig Arbeids-tid af 8 Timer, i de følgende 8 Dage 6 Mand med en daglig Arbeidstid af 10 Timer. Da endnu kun $\frac{3}{5}$ af Arbeidet er udført, tages 2 Mand tilhjælp. Hvormange Timer daglig maa der nu arbeides i den øvrige Tid?

No. 2.

16250 Kr. udlaanes, en Del til 4 pct. og Resten til 6 pct. p. a. Renten for 2 Aar af den første Del er lig Renten for 3 Aar af den anden. Hvormeget er udlaant til 4 pct. og hvormeget til 6 pct. ?

No. 3.

Find x af Ligningen :

$$0,1 x = 16\frac{1}{4} \div \frac{6,5-x}{0,25}$$

No. 4.

Om en Cirkel med Radius 5 cm. skal omskrives et retvinklet Triangel, hvis ene Vinkel er 60°. Forklar, hvorledes Konstruktionen er udført.

Udfaldet af Middelskolens

	Norsk Stil.	Tydsks Stil.	Latinsk Stil.	Mathematik skriftlig.	Religion.	Norsk mundtlig.	Latin mundtlig.	Tydsks mundtlig.
a. Latinlinjen.								
1. Gregor Barmann	2.5	2.5	3.5	2	1.5	1	3.5	3
2. Hans Friis	3	2.5	3	1	3	2	2.5	3
3. Mikael Haasted	2.5	2	1.5	3	2.5	1	1.5	1.5
4. Anton Lere	2	1.5	1.5	2	1	1	1.5	1
5. Karl Schulz	2.5	3.5	2.5	3	2.5	2.5	2.5	2
6.	3	2	3	6				
b. Engelsklinjen.								
1. Hilmar Berenz	2.5	3	2.5	3.5	3	2	3	2.5
2. Kristian Ellefsen	2.5	2	1.5	4	3	1.5	2	2
3. Hans Frøistad	2.5	2.5	2.5	5	1.5	2	1.5	1.5
4.	2.5	3	3	6				
5. Samuel Nøstdal	2	4	4	1	1.5	2	3	3
6. Johannes Solem	3.5	3.5	4	1	2	1.5	3	2
c. Privatister.								
1. Gerhard Fiskaa	2	1	3	3.5	1.5	1.5	1	1
2. Hans Gjerde	2.5	2	2.5	5	1	2	2	1.5
3.	3.5	3	3.5	5				
4. Helge Møller	3	3.5	4	4	2.5	1.5	2.5	3.5
5. Margrethe Barstad	2	3	2	1.5	1	1.5	1	1
6. Mariane Brøgger	2.5	1	1.5	1	2.5	2	1.5	1
7. Marie Daae	3	3	2.5	3	2.5	3.5	2.5	3
8. Anna Friis	2	1	1.5	2	1	1	1	1
9. Cecilie Jervell	2.5	1	2.5	3	1.5	1.5	1.5	1
10. Anna Randers	2.5	2.5	3.5	2	2	2	2	1.5
11.	3	2	2.5	6				
12. Abel Westdin	2.5	3	3	2	2	2	2	2

Afgangsexamen i 1885.

	Fransk.	Historie.	Geografi.	Naturkundskab.	Regning og Geometri.	Skrivning.	Tegning.	Sum.	Hovedkarakter.	Flid.	Opførsel.
2	2	2	3.5	2	2	4	3	35 : 14	2.50 M. g.	1	1
3	2	3	3	2.5	1.5	3.5	2.5	35.5 : 14	2.53 Godt.	2	2
1.5	1.5	2	2	2	2	2	2	26.5 : 14	1.89 M. g.	2	2
1	1	1.5	1.5	1.5	1	2	1	19.5 : 14	1.39 Udm.	1	1
2.5	4	2.5	2.5	2.5	2	1.5	1	36 : 14	2.58 Godt.	2	2
2.5	3	3	2	2.5	2.5	1.5	2.5	39 : 15	2.60 Godt.	3	1
1.5	2.5	2.5	2.5	2.5	2	1.5	2.5	33.5 : 15	2.23 M. g.	2	3
1.5	1	1.5	1.5	1.5	3.5	1.5	3	32.5 : 15	2.17 do.	1	2
3	2	2.5	2.5	1	1.5	3	3.5	35.5 : 15	2.37 do.	2	2
2	1.5	2.5	2.5	2	1	3	3	33.5 : 14	2.39 do.	1	1
3	2	2.5	2.5	1	1.5	3	1.5	22.5 : 14	1.61 do.	2	2
2	1	3	1.5	1.5	2	2	2	33.5 : 15	2.23 do.	1	1
3	1	2	2	3	4	3.5	4	45 : 15	3.00 Godt.		
	1	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	3	23 : 14	1.64 M. g.		
	2	2	2	1.5	1	2	2	23.5 : 14	1.68 do.		
	2.5	3.5	3.5	2.5	3	2	3	39.5 : 14	2.82 Godt.		
	1	1	1	1.5	1.5	1.5	3	20 : 14	1.43 Udm.		
	1.5	1	1	1.5	1.5	2	2.5	24.5 : 14	1.75 M. g.		
	2.5	2.5	2.5	2.5	2.5	3	2	33 : 14	2.36 do.		
	2	2	2	2	2	1.5	2.5	30.5 : 14	2.18 do.		

Udfaldet ved Examen artium 1885.

Navne.	Forældrenes Navn og Bosted.	Fødested og Fødselsaar.	Middelskole-examen.
1. Flem, Ivar Elias Kornelius	Kirkesanger M. Flem, Harham. Oline f. Blindheim.	Rørvik i Harham. 1865, 8. Januar.	Aalesund. 1882, 2.04
2. Hoffmann, Per Bø	Bylæge F. Hoffmann. Karen F. Bø.	Aales. 1867. 15 Juni.	Do. Do. 1.96
3. Nørve, Johan Mar- tinus	Gaardbruger Sjur Nørve. Jør- gine Olsdtr.	Nørve i Borgund 1861, 8. Novbr.	Do. Do. 1.79
4. Privatist.			

(Den skriftlige Del afholdtes ved Aalesunds Skole,

	Norsk Stil.	Latinsk Oversættelse.	Mathematik skriftlig.	Religiou.	Modersmaal & Oldnorsk.	Latin.	Latin.
1.....	3	2	4	3	3	3	3
2.....	4	3	2	1	3	3	3
3.....	3	3	3	4	4	3	3
4.....	5	4	5				4

den mundtlige ved Christiansunds Skole).

Græsk.	Græsk.	Fransk.	Engelsk.	Historie.	Mathematik mundtlig.	Sum.	Karakter.
2	2		3	3	3	34 : 12	2.83, Haud.
2	2	2		3	2	30 : 12	2.50, Laud.
4	5	2		5	3	43 : 12	3.58, Non e.

Til Examen artium,

der iaar holdes ved Molde Skole, har meldt sig fra Aalesunds Skole

Halvard Aase, Søn af Udskiftningsformand Carsten Aase i Borgund 21 Aar gammel.

Kristian Bugge, Søn af Overlærer ved Aalesunds Skole, M. Bugge, 18¹/₂ Aar.

Ingebrigt Fjærtøft, Søn af Gaardbruger S. Fjærtøft, Harham, 24 Aar.

Analius Gotaas, Søn af Handelsmand B. Gotaas, Borge i Lofoten, 18¹/₂.

Carl Haasted, Søn af Consul L. Haasted Aalesund, 18³/₄.

Kristian Petersen, Søn af Politimester Petersen i Aalesund, 18³/₄.

Johannes Sandborg, Søn af afdøde Kjøbmand Hans Sandborg i Aalesund, 18¹/₄.

Skoleefterretninger.

.

Skolens Regnskab

for Budgetaaret 1884—1885 stiller sig saaledes:

A. Indtægter:

1. Beholdning fra forrige Budgetaar:		
a) Restancer	Kr. 3961.50	
b) Kontant	„ 541 12	
		Kr. 4502.62
2. Skole- og Indskrivningspenge	„ 9862.00	
(Ved Budgetaarets Udgang havde Skolen 105 Disciple, hvoraf 6 med hel og 7 med halv Friplads).		
3. Kommunens Bidrag for Budgetaaret	„ 3600.00	
4. Renter af Skolens Legater og andre Kapitaler	„ 3847.57	
5. Andre Indtægter	„ 300 00	
6. Ifølge Decision til Antegneiserne i Regnskabet for 18 ⁸³ / ₈₄	„ 14.50	
7. Tilskud af Statskassen	„ 20735.00	
		Kr. 42861.69

B. Udgifter:

1. Lønninger:		
a) Gage til de kgl. ansatte		
Lærere	Kr. 21600.00	
b) Gage til Klasselærerne	„ 6400.00	
c) Timeunder- } fast	„ 848.00	
visning } extraord.	„ 333.33	

d) Vikariater	Kr.	460.58	
e) Andre Lønninger (Kasserer, Pedel).....	„	1060.49	
		<u> </u>	Kr. 30702.40
2. Alderstillæg:			
a) Kgl. ansatte Lærere..	Kr.	3520.69	
b) Klasselærere	„	800.00	
		<u> </u>	„ 4320.69
3. a) Bibliotheket	„	177.48	
b) Fysikalske og naturhistoriske Samlinger....	„	65.70	
c) Andre Læremidler....	„	66.55	
		<u> </u>	„ 309.73
4. Legater og Fripladse.....	„	1053.00	
5. Lys og Brænde	„	985.54	
6. Tryknings- og Avertissementsudgifter, Program, Skrivematerialier.....	„	373.67	
7. Blandede og tilfældige Udgifter.....	„	301.02	
8. Gebyr ved Afgangsexamen 1885 betalt af 12 Privatister.....	„	240.00	
9. Ifølge Decision til Antegnelserne i Regnskabet for 18 ⁸³ / ₈₄	„	115.50	
10. Beholdning:			
a) Restancer	Kr.	4257.40	
b) Kontant.....	„	202.74	
		<u> </u>	„ 4460.14
			<u> </u>
			Kr. 42861.69

Indre Organisation.

Fortegnelse over Lærerne.

3/ Rektor Valentin Voss f. ²¹/₄ 18~~8~~4. Ex. art. 1851. Ex. philos. 1852, philologisk Embedsexamen 1857,

Timelærer ved Drammens Skole 1858, Adjunkt 1859, Bestyrer af Fredriksstads Skole 1863, Rektor ved Aalesunds off. Almenskole 1875^{27/11}.

Overlærer M. J. Bugge f. $\frac{2}{10}$ 1830. Ex. art. 1847. Ex. philos. 1848. Philologisk Embedsexamen 1853. Vikarierende Lærer ved Fr.halds Skole 1853—1854. Adjunkt ved Kongsbergs Skole 1855, Overlærer ved Aales. Skole 1875.

Overlærer G. M. Landmark, f. $\frac{23}{12}$ 1833. Ex. art. 1853. Ex. philos. 1855. Philologisk Embedsexamen 1861. Vikar ved Kristiania Kathedralskole 1862—63. Overlærer i Kristiansund 1877, i Aalesund 1881.

Adjunkt G. F. v. d. L. Dahl f. $\frac{9}{1}$ 1838. Ex. art. 1856, Ex. philos. 1857. Theologisk Embedsexamen 1866, Lærer ved Moss Realskole 1867. Adjunkt ved Aalesunds Skole 1875.

Adjunkt Vilhelm Ferdinand Kolderup f. $\frac{2}{2}$ 1835. Ex. art. 1854. Ex. philos. 1864. Klasselærer ved Aalesunds Skole 1873, Adjunkt ved Skolen 1878.

Adjunkt B. O. Hartmann f. 1847. Ex. art. 1866, Ex. philos. 1867, philologisk Embedsexamen 1872. Vikarierende Lærer ved Kristianssunds Skole 1873—75, ved Thronhjems Skole 1876—77. Adjunkt ved Aalesunds Skole 1877.

Adjunkt Paul Sollie, f. 1852. Ex. art. 1870, Ex. philos. 71, sproglig-historisk Lærerexamen 1881. Vikarierende Lærer ved Tønsberg kom. Middelskole 1874—75, Lærer ved Hortens kom. Middelskole 1876—82, Klasselærer ved Skiens Skole 82, Adjunkt ved Aales. Skole siden 1883.

Adjunkt K. Bassø, f. 1856, Ex. art. 1874., sproglig-hist. Lærerexamen 1882. Lærer ved Maribogadens latin-

og realskole, Latinskolen paa Haugs Minde,^e
Adjunkt ved Aalesunds Skole 1884.

Klasselærer Olaf Olsen, f. $\frac{25}{8}$ 1835, dimitteret fra Stord-
øens Seminarium 1860, vikarierede ved Bergens
Almuskoler fra 1860—62, ansattes sidstnævnte
Aar ved Aalesunds off. Skoler og 1864 ved
Aalesunds off. Almenskole.

Klasselærer H. C. Brun, f. $\frac{6}{8}$ 54. Afgangsexamen fra
T.hjems tekniske Lærestanstalt 76, ansat i Jern-
banevæsenets Tjeneste 76—78, vikarierende
Lærer ved Skiens offentlige Almenskole 79—80,
Lærer ved Levanger kommunale Middelskole
80—82, Klasselærer ved Aalesunds Skole $\frac{24}{7}$ 82.

Klasselærer Sivert Pedersen Muri, f. $\frac{11}{3}$ 50, dimitteret
fra Voldens Lærerskole 1867, Almuskolel. i Ind-
viken 1873, i Hiterdal 1874, blev da ansat ved
Ringerikes Middelsk., hvorfra han forflyttedes
1881 til Aalesunds høiere Almenskole.

Hans Holst, Klasselærer, f. 48; Ex. art. 66, filos. 67,
theol. Embedsex. 67; ansat som Klasselærer
ved Drammens høiere Almenskole 77—84; for-
flyttet til Aalesund 85.

A. T. Blehr, Kaptein i bergenske Brigade, f. 40, Officier
fra 1862, ansat som Lærer ved Skolen fra dens
Stiftelse af.

Anton Heiberg, f. i Lyngen 9. April 1837, ansat som
Organist i Aalesund 1883 og samtidig Lærer
ved Skolen.

I Lærerpersonalet er der iaar ingen Forandring
indtraadt. Derimod har der desværre hersket ikke ringe
Sygelighed inden dette. I Slutningen af forrige Aar
fik Klasselærer Olsen Skarlagensfeberen og maatte være
borte fra Skolen i omtrent 6 Uger. I hans Fag vikari-

erede Stud. juris Olaf Rø. Samtidig maatte Adjunkt Kolderup paa Grund af Sygelighed fritages for sine Timer i Middelskolen. 3 Timer i Physik overtoges af Klasselærer Brun, Resten, Mathematik i 6te og 4de Kl., af Rektor. I Marts og April maatte Klasselærer Olsen være borte fra Skolen paa Grund af Bronkit; da vikarierede Frøken Julie Dedekam. Samtidig maatte ogsaa Adjunkt Bassø være borte fra Skolen, en Del af hans Timer læstes af Adjunkt Hartmann, Resten af Rektor, indtil han selv tog Eleverne hjem til sig. Siden maatte Overlærer Landmark være hjemme i ca. 5 Uger paa Grund af Skarlagensfeber i Familjen; hans Timer bestredes af Overlærer Bugge, Adjunkt Hartmann og Rektor.

I Skolens Forstanderskab er der indtraadt den Forandring, at Byfoged Lund, som har været Medlem af dette i ca. 10 Aar, blev forflyttet i Novbr. 1885 til Raadmand i Bergen. Skolen har ham meget at takke for den varme Interesse, som han stadig viste den, og fordi han ved alle Anledninger stod paa dens Bedste. I hans Sted er indtraadt den nye Byfoged, Hr. Arild Thesen.

Bibliotheket er forøget dels ved Indkjøb, dels ved Gaver. Ligeledes er Kartsamlingen forøget med flere nye Karter. Til den fysiske Samling er anskaffet en ny Elektrisermaskine, konstrueret af Professor Schjøtt.

Fripladse.

Fripladse af de Rønnebergske Legater tildeltes følgende Elever af Forstanderskabet:

1. H. Fjelde	2 G.	$\frac{1}{1}$	Friplads	Kr. 144
2. A. Dollis	6 M.	$\frac{1}{2}$	—	„ 48
3. P. Thorbjørnsen	—	$\frac{1}{1}$	—	„ 96
4. K. Walderhaug	—	$\frac{1}{2}$	—	„ 48
5. O. Wastrand	—	$\frac{1}{2}$	—	„ 48
6. K. Ibenfeldt	5 M.	$\frac{1}{2}$	—	„ 48
7. N. Musæus	—	$\frac{1}{2}$	—	„ 48
8. Th. Hovland	—	$\frac{1}{2}$	—	„ 48
6. N. Barth	4 M.	$\frac{1}{1}$	—	„ 96
10. L. Dahl	2 -	$\frac{1}{2}$	—	„ 36

Kr. 660

Af det Offentlige tildeltes af Departementet :

1. Ingebrigt Fjærtøft	3 G.	$\frac{1}{1}$	Friplads	Kr. 144
2. Lars Stang	2 -	$\frac{1}{2}$	—	„ 72
3. Anton Lere	1 -	$\frac{1}{1}$	—	„ 120

Kr. 336

Tilsammen Kr. 996

Elevernes Antal har udgjort i 1885—86.

	1ste Kvart.	2det Kvart.	3die Kvart.	4de Kvart.
3 Gymn.	7	7	7	7
2 do.	8	9	9	8
1 do.	5	5	4	4
6 M. L.	5	5	5	5
6 M. E.	13	13	14	13
5 M. L.	2	2	3	3
5 M. E.	14	13	10	10
4 M. L.	6	6	6	6
4 M. E.	16	12	13	13
3 M.	12	14	13	13
2 M.	11	10	9	9
1 M.	17	17	16	16
	116	113	109	107
Forberedelseskl.	25	25	26	27
Tilsammen	141	138	135	134

Desuden er der i 6te Kl. bleven optagen 3 Piger efter Kirkedepartementets Beslutning. For Fremtiden betale disse Indskrivningspenge, og fuld Skolekontingent, medens Skolen besørger Extraundervisning i Matematik.

Af Eleverne er 33 fra Landdistrikterne, Resten fra Byen.

Antallet af Timer har i de forskjellige Fag udgjort i 1885—1886.

	3 G.	2 G.	1 G.	6 M.	5 M.	4 M.	3 M.	2 M.	1 M.	Sum.
1. Religion	2	1	1	2	2	2	3	3	3	19 Timer.
2. Norsk	4	4	3	3	3	4	5	5	8	39 —
3. Latin	9	10	9	7	7	7				49 —
4. Græsk	7	7	7							21 —
5. Engelsk				5	5	5				15 —
6. Fransk	2	2	4	2	2					12 —
7. Tydsk			1	3+1	3+1	4	5	6		24 —
8. Matematik	3	3	2	6	5	6	5	4	4	38 —
9. Historie	3	3	3	3	3	3	4	3	3	28 —
10. Geografi				2	2	2	2	2	4	14 —
11. Fysik				1	2					—
12. Naturhistorie				1	1	2	2	2		11 —
13. Skrivning							2	3	4	9 —
14. Tegning				1	1	2	2	2		8 —
Sum	30	30	30	30-30	30-30	30-30	30-30	30-30	26	287 Timer.

Fagfordeling mellem Lærerne

i Skoleaaret 188⁵/₆ :

1. Rektor Voss :

Græsk	3	Gymnasialkl.	5	Timer.
—	1	—	7	”
Latin	1	—	8	”
			—————	20 Timer.

2. Overl. Bugge :

Norsk	3	Gymnasialkl.	4	”
—	6	Middelkl.	3	”
—	4	—	4	”
Tysk	1	Gymnasialkl.	1	”
—	6	Middelkl.	4	”
—	5	—	4	”
			—————	20 Timer.

3. Overl. ¹¹Laadmark :

Latin	3	Gymnasialkl.	9	”
—	2	—	6	”
Norsk	2	—	4	”
—	1	—	3	”
			—————	22 Timer.

4. Adj. Dahl :

Religion 3 & 1		Gymnasialkl.	4	”
— 6 & 4		Middelkl.	6	”
Historie 6 & 4		—	9	”
Geografi 6 & 5		—	4	”
			—————	23 Timer.

5. Adj. Hartmann :

Græsk	3	Gymnasialkl.	2	”
Latin	2	—	3	”
—	1	—	1	”
—	4	Middelkl.	7	”
Engelsk	6	—	5	”
Historie	2	—	3	”
—	1	—	3	”
			—————	24 Timer.

Transport 110 Timer.

6. Adj. Sollie.

Fransk	3—1	Gymnasialkl.	8	„
—	6 & 5	Middelkl.	4	„
Engelsk	5 & 4	—	10	„
Norsk	5	—	3	„
			—————	25 Timer.

7. Adj. Bassø.

Latin	6	Middelkl.	7	„
—	5	—	7	„
Historie	3	Gymnasialkl.	3	„
Græsk	2	—	7	„
			—————	24 Timer.

8. Adj. Kolderup.

Mathem.	3—1	Gymnasialkl.	8	„
—	6 & 4	Middelkl.	12	„
Physik	6 & 5	—	3	„
			—————	23 Timer.

9. Klassel. Brun.

Mathem.	5	Middelkl.	5	„
—	3	—	5	„
Naturhist.	6—2	—	8	„
Tegning	6—2	—	8	„
			—————	26 Timer.

10. Klassel. Holst.

Norsk	3	Middelkl.	5	„
Tydsk	4	—	4	„
—	3	—	5	„
Religion	3	—	3	„
Historie	3	—	4	„
Geografi	4—2	—	6	„
			—————	27 Timer.

11. Klassel. Olsen.

Norsk	2	Middelkl.	5	„
—	1	—	8	„
Tydsk	2	—	6	„

			Transp. 235	Timer.
Historie	2	Middelkl.	3	„
—	1	—	3	„
			—————	25 Timer.

12. Klassel. Muri.

Regning	2—1	Middelkl.	8	„
Skrivning	3—1	—	9	„
Religion	2—1	—	6	„
Geografi	1	—	4	„
			—————	27 Timer.
Tilsammen				287 Timer.

Desuden har der været læst 2 Timer Engelsk i 2 G. af Adj. Hartmann og 2 Timer i 3 af Adj. Sollie.

I Aarets Løb er gennemgaaet i :

Religion.

- 3die Gymnasialkl.: Johannes Evangelium i Grundsproget læst ud fra Kap. 8 og dernæst repeteret.
- 2den Gymnasialkl.: De 5 første Kapp. af Joh. Evang. i Grundsproget. Nissens Kirkehistorie læst ud fra Side 88 og repeteret.
- 1ste Gymnasialkl.: Nissens Kirkehistorie til Side 88 læst og repeteret.
- 6te Middelkl.: Pontoppidans Forklaring læst ud fra den 3die Part; dernæst repeteret hele Forklaringen. Bibellistorie (Vogts for Borger- og højere Almenskoler) repeteret.
- 5te Middelkl.: Pontoppidans Forklaring fra 2den Artikel til den 4de Bøn. Af Bibellistorien læst

ud det Nye Testamente fra Side 124 (Vogts for Borger- og høiere Almenskoler).

4de Middelkl. : Pontoppidans Forklaring fra det 7de Bud til 3die Artikel. Vogts Bibelhistorie for Borger- og høiere Almenskoler fra Side 55 til 101.

3die Middelkl. : Fra Begyndelsen til den 2den Artikel (Spørgsmaal 1—270). Af Vogts Bibelhistorie for Mellemklasserne fra Begyndelsen til Kong Salomo. — Siderne 1—67.

2den Middelkl. : Bibelhistorie: det Nye Testamente. Katekismus: de 3 første Parter med Luthers Forklaring. Nogle Skriftsteder og Salmer samt Stykker af Hustavlen.

1ste Middelkl. : Bibelhistorie det Nye Testamente. Katekismus de 3 første Parter med Luthers Forklaring. Nogle Skriftsteder og Salmer samt Stykker af Hustavlen.

Norsk med Oldnorsk.

3die Gymnasialkl. : Udvalgte Digte af den nyere danske Literatur. Til Artium lægges op som statarisk læst :

I. Kjærlighed uden Strømper med Epilog (H. Jægers Udgave).

II. Mindre, karakt. Prøver af de enkelte Perioders mere fremtrædende Forfattere : Af Holberg (P. Paars), Evald, Øhlenschläger. Af den nyere norske Lit. : Af J. St. Munch, Bjerregaard, Schwach — Wergeland, Welhaven — A. Munch.

Literaturhistorie, væsentlig efter Eriksen :

Om Folkeviserne — P. Klausen — Arreboe — P. Dass. Holberg og Digterne samtidig med og efter ham til Fælleslitteraturens Slutning.

Den nyere norske Literatur, indtil den videnskabelige. Af den nyere danske Lit.: Øhlenschläger, Grundtvig, Ingemann, J. L. Heiberg, Hertz, H. C. Andersen, Chr. Winther, Pal. Müller, Ploug, Goldschmidt, Hostrup.

De øvrige danske Forfattere er gennemgaaede kursorisk.

Stile, hver tredie Uge: Hvilke Betragtninger kan afholde En fra at udvandre til et fremmed Land, selv om det kan ske med Udsigt til timelig Fordel? 2. Hvad befordrede Kristendommens Udbredelse i de første Aarhundreder? 3. Man kan, hvad man vil. 4. Hvad er det, som gjør Island saa merkeligt? 5. Kundskab er Magt. 6. Selvvalgt. 7. Hvortil bør Ynglingen tage Hensyn ved Valget af sin Livsstilling? 8. Misundelsens Væsen og skadelige Følger. 9. Hvilke Vanskeligheder stiller sig iveien for Gjennemførelsen af Har. Haarfagres Værk? 10. Certum voto pete finem, eller: For og imod Selskabelighed, eller: Tale er Sølv, men Taushed Guld. Tentamensopgaver: 1. Er Fattigdom udelukkende et Onde? 2. Sverres Liv og Karakter. Ved Siden heraf er flere Dispositionsmonstre dikterede til og gennemgaaede med Klassen.

Oldnorsk Nygaards Læsebog: Egils Saga til Kap. 22. Hamarsheimt. Völuspá til Str. 40. Dernæst Repet. af det hele Artiumspensum.

Grammatik. Repetition af Formlæren.

Literaturhistorie i Overensstemmelse med Undervisningsplanen S. 39—40.

2den Gymnasialkl.: Læst Øhlenschlägers Hakon Jarl — Baggesens „Passel“ — Johs. Ewald og hans

Broder i Hamburg — P. Møllers „Licentiaten“
— Henr. Hertz Svend Dyrings Hus.

id/ Af Literaturhistorie repeteret Holberg, Ewald Wessel og samtlige norske Digttere — Baggesen, Øhlenschläger, Grundtvig, Heiberg, P. Møller, Chr. Winther, H. Hertz, Paludan Müller.

Stile hver 3die Uge. Opgaver: Øhlenschlägers Liv og Betydning for vor Literatur. Er der nogen Sandhed i det Ord: En Gang er ingen Gang? 4. Lidt om Øhlenschlägers Hakon Jarl. 5. Obsta principiis! 6. Hvad ligger der i Ordet: Festina lente! 7. Selvvalgt. 8. Ars longa, vita brevis. 9. Om Tidens Værd og Betydning for Mennesket. 10. Kristjern II's Karakter og Skjebne. 11. Menneskenes Pligter mod Dyrene.

1/ Oldnorsk. En Del af Nygaards oldnorske Læsebog for Begyndere. Af Nygaards Udvalg af den norrøne Literatur Stykket om Sigmund Brestesson til c. 34 (efter den nye Udg.) — Det vigtigste af Formlæren efter Nygaards Gram.
1ste Gymnasialkl.: Læst Dalevisen af Petter Dass — Welhavens Eivind Bolt og enkelte mindre Digte — Wergeland: Et skrækkeligt Jevndøgn — Munch: En Aften paa Giske — Lidt af Ibsens Hærmændene paa Helgoland.

Af Literaturhistorien gjennemgaaet Arreboe, Kingo, Dass, Holberg samt den nyere norske Literatur væsentlig efter H. Lassen.

Stile hver tredje Uge. Opgaver: 1. Fra mine Sommerferier. 2. Sammentrængt Udsigt over Holbergs Liv og Virksomhed. 3. Hvad Nytte har vi af at studere Geografi? 4. En Naturskildring. 5. Middelhavets Betydning i Verdenshistorien. 6. Norges Naturforhold i deres

Betydning for Landets Historie. 7. Samme Op-
gave om igjen. 8. Kort Gjengivelse af Indhol-
det i Welhavens Digt Eivind Bolt. 9. Om Ti-
dens Værd og Betydning for Mennesket. 10.
Katilina. En Karakteristik. 11. Menneskets
Pligter mod Dyrene. 12. Selvvalgt.

Oldnorsk (efter Nytaar 1 Time ugentlig).
Nygaards oldnorske Læsebog for Begyndere de
første 20 Sider.

•

Norsk.

6te Middelkl. Udvalgte Stykker af Eriks. og Pauls. Læ-
sebog III og af Lassens Læsebog. Af større
Stykker: Gunnl. Ormstunges Saga, Den polit.
Kandestøber og Erasmus Montanus. Flere Gange
Lektier i Læsning.

Literaturhistorie: Af Ross's Notitser
det Meste fra Bagg. og Øhlenschl. Dernæst
Repet. af hele Bogen. Pensumet i Regelen
forud gjenemgaaet af Læreren. Digtarterne
efter Norby, ligeledes efter Gjennemgaaelse. —
Det Nødvendige om Versemaal og billedl. Ud-
tryk, tildels efter et kort Diktat af Læreren —
Øvelser i frit mundtl. Foredrag (Indholdet af
af gjenemgaaede Læsestykker) efter Hjemme-
forberedelse og ex tempore, i Regelen efter
Anvisning af Læreren. Grammatik. De forskjel-
lige Arter af Bisætninger. — Gjennemgaaet
Forskjelligt af Aars's Retskrivningsregler, navn-
lig om Brugen af e og æ.

Stile hveranden Uge: 1. En Dag af mine
Sommerferier. 2. Bevis ved en Fortælling Sand-
heden af den Sætning: Naar Nøden er størst
osv. 3. Fortæl om nogle af vort Lands vigtig-
ste Rovdyr. 4. Selvvalgt eller: Hvilke Pligter

har vi mod Dyrene? 5. Hvorl. kan Vinteren bidrage til at lette eller hindre Samfærdselen i Norge. 6. En sammentrængt Fremstilling af Trediveaarskrigens vigtigste Begivenheder. 7. Om Kristendommens Indførelse i Norge. 8. Forskjellen mellem Norges og Danmarks nat. Beskaffenhed. 9. Merkelige Kvinder i Verdenshistorien. 10. Brev til min yngre Broder (Søster), som skal begynde sin Skolegang. 11. Hvorledes kan Viinden være baade vor Ven og vor Fiende? 12. Hvortil bruger vi Krudtet? 13. Hvilke Fordele og Behageligheder har Kystboen af Havet? 14. Hvilke er den norske Bondes fornemste Næringsveie? eller: Selvvalgt. Tentamensstil: Vandets Nytte 15. Kort Fremstilling af Harald Haarfagres Historie. 16. Forklar Betydningen og bevis ved en Fortælling Sandheden af Ord-proget: Gale Hunde faar revet Skind. 17. Smaa Næringskilder i og ved Aalesund.

5te Middelkl. Læst ud Eriksen og Poulsens Læsebog 3die Del, samt Bjørnsons En glad Gut og Jonas Lies Den Fremsynte. Af Ross's Literaturhistorie læst til Norges Literatur efter 1814. Stil hver 14de Dag, ialt 17. Diktat eller andre skriftlige Øvelser paa Skolen i Regelen hver 14de Dag. Foredrag af Eleverne. Hofgaards norske Grammatik Syntaksen læst ud og repeteret, samt enkelte Dele af Formlæren.

4de Middelkl. Eriksens og Poulsens Læsebogs 3die Del. Af og til Lektier i Læsning. Oplæsning af selvvalgte Digte. Et Par Digte lærte udenad. Smaaøvelser i fri mundtlig Fremstilling. Gjengivelse af noget Læst.

Grammatik: Hofgaards større til § 99 (Adv.)

læst og repeteret. Gram.lektien i Regelen gjennemgaaet iforveien. Analyse efter Læsebogen og efter Løkkes Exempelsamling.

Skriftlige Arbeider, i Regelen ét hver Uge: Diktat, tildels af Sætninger, særskilt valgte for Retskrivnings Skyld, — Gjengivelse — smaa Fortællinger og Beskrivelser, deriblandt selvvalgte.

Interpunktionen særskilt indøvet efter Løkkes Exempelsamling.

3die Middelklasse. Af Eriksen & Poulsens Læsebog, 3die Del, læst indenad med Gjennemgaaelse og Forklaring, fra Begyndelsen indtil omtrent Side 200. 4—5 Digte udenadlærte.

Af Grammatik, lært den lille Hofgaards. Analyse i Sammenhæng med Dagens Lekse i Grammatik.

2den Middelklasse. Indenadlæsning med Øvelse i at gjengive (Eriksens og Paulsens Læsebog 2den Del). Lette Digte lærte udenad og fremsagte. Grammatik: Formlære; de vigtigste Sætningsforbindelser; Analyse. (Hofgaards lille Grammatik). To ugentlige Diktater; Gjenfortælling af lette Smaafortællinger; Regler for Retskrivning og Skilletegn; Afskrift efter Bog.

1ste Middelklasse. Indenadlæsning med Øvelse i at gjengive; Vers og lette Digte lærte og fremsagte (Eriksens og Paulsens Læsebog 2den Del). Grammatik (væsentlig mundtlig): Hovedtalledene, Verbets Hovedformer og Sætningens Hoveddele indøvet med Benyttelse af Exempelsamling. Skriftlige Øvelser: Diktat, Afskrift efter Bog.

Latin.

3die Gymnasialklasse. Livius XXII, fra Kap. 26 ud. Tacitus Agricola, Lælius den første Halvdel. Virgils Æneide 1ste og 4de Bog. Derefter repeteret Artiumspensumet. Repeteret det vigtigste af Grammatikken. Antikviteter efter Weisse og Lindroth.

Skriftlig Oversættelse paa Skolen hver Uge og desuden hjemme hver 2den og 3die Uge. Extemporeret mundtlig dels i Livius, dels i Sallusts Jurgurtha.

2den Gymnasialklasse. 2 Timer sammen med første Gymn.: Ciceros Taler pro lege Manilia og pro Archia poeta; siden særskilt Horats Oder 1ste Bog 500 vers.

Af Livius XXI, 21 ud og XXII, 1—12 læst og repeteret. Første Bog af Virgils Æneide. Lindroths Antikviteter og Dorphs Mythologi. I en ugentlig Time 100 Kapitler af Sallusts Jurgurtha extempore.

Afvexlende Stil og Oversættelse hver Uge paa Skolen. I Grammatik det meste af Tempus- og Moduslæren.

1ste Gymnasialklasse. Ciceros Taler mod Catilina II og IV, pro lege Manilia, pro Archia poeta. Sallusts Catilina, Ovids Metamorphoses af Voss & Richters Udvalg, ca. 1200 vs.; desuden er de Daktyliske Vers i P. Voss's Udvalg af lat. Klassikere læste og lærte udenad. Schreiners Vokabularium og Schreiners Grammatik læst ud. 1 Gang ug. Stil extempore og hver anden Uge Hjemmestil efter Johansens Stileøvelser. Dorphs Mythologi læst og repeteret.

6te Middelkl. Læst og repeteret Fædrus's Fabler, Ci-

ceros I og III Tale mod Catilina, II Bog af Cæsars gallske Krig. Repeteret det hele Pensum undtagen Cornelius Nepos. Repeteret Grammatiken. 2 Stile ugentlig paa Skolen. Schreiners Vokabularium.

5te Middelkl. Læst og repeteret 9 Levnetsbeskrivelser af Cornelius Nepos samt 20 af Fædrus's Fabler. Af Schreiners „kortfattet latinsk Ordfoiningslære“ læst og repeteret indtil Side 48. 2 Stile ugentlig paa Skolen. Schreiners Vokabularium.

4de Middelkl. Det væsentlige af Formlæren læst og repeteret efter Schreiners Grammatik, af Andersens latinske Læsebog til Side 45. Alle norske Stykker oversat til Latin skriftlig i en ugentlig Extemporalstil eller mundtligt.

Tydsck.

1ste Gymnasialkl. 1ste Halvaar: Extemporal Oversættelse af sværere Prosastykker (15 Blade) og udvalgte Digte (4 Blade) af Pauss og Lassens Læsebog. Lærerens Forklaringer givne paa Tysk, og Eleverne tilholdte at svare i det samme Sprog.

2det Halvaar: Schillers Wilhelm Tell til 5te Akt.

6te Middelkl. Pauss og Lassens Læsebog c. 25 Blade, hvoraf 15 repeterede. Extempore 7—8 Blade Prosa og c. 3 Blade Poesi.

Engelsk. særskilt: 7 Blade læste og repeterede. Extempore 4 Blade.

Grammatik: Formlæren efter Løkkes større Grammatik. Syntaxen repeteret efter den min-

dre med de nødvendige Tilføielser efter den større.

Stil, efter Knudsens Stiløvelser, mundtlig og skriftlig.

5te Middelkl. Pauss og Lassens Læsebog: 25—26 Blade, læst og repeteret. Extempore 3—4 Blade.

Engelskl. særskilt: 6—7 Blade, læst og repeteret. Extempore et Par Blade.

Grammatik: Syntaxen efter Løkkes mindre Grammatik til Infinitiv, læst og repeteret. Formlæren efter den større til Adjekt., læst og repeteret; Verberne repet. efter den mindre.

Stil som i 6te Klasse.

4de Middelkl. Pauss og Lassens tyske Læsebog for Mellemlklasserne, læst og repeteret 48 Sider — indtil „der Hahn“. — Af Løkkes mindre Grammatik læst og repeteret hele Formlæren. — En vel gennemgaaet Stil hver Uge.

3die Middelkl. Oplæsning, Oversættelse og grammatisk Gjennemgaaelse af Stykkerne i 2den Afdeling i „Lassens tyske Læsebog for Begyndere“ Siderne 85—135 (et Par vanskelige Stykker oversprungne). Fra norsk til tysk Stykkerne Side 51—59 undtagen om Pronominerne. — Skrevet som Stil af samme Stykker Siderne 51—54 samt 59. — Af Løkkes mindre tyske Grammatik Formlæren fra § 22 til § 90, dog saaledes at af Pronominerne er kun læst de personlige og Eiendomspronomenene, altsaa undtages §§ 52—55.

2den Middelkl. Tysk Læsebog for Begyndere af Lassen: Repeteret det meste af det i forrige Skoleaar gjennemgaaede, læst videre med Und-

tagelse af de norske Øvelsesstykker (Side 51 til 60) indtil 2den Afdeling af sammenhængende Læsestykker Side 85 med Benyttelse af Løkkes mindre tyske Grammatik, hvoraf det vigtigste af Formlæren er gennemgaaet. Afskrift efter Bog, i sidste Halvaar skriftlig Oversættelse af Elementarbogens norske Exempler indtil Side 50.

1ste Middelkl. Tysk Læsebog af Lassen: Fra Begyndelsen til Adjektivet (Side 34). 3 Timer ugentlig i Slutningen af Skoleaaret. Afskrift efter Bog.

Fransk.

3die Gymnasialkl. Af Knudsen og Wallems Læsebog for Gymnasiet 145 Sider, hvoraf endel cursorisk. Læst de norske Stykker i Knudsen og Wallems Læsebog for Middelskolen. Repeteret Knudsens Grammatik.

2den Gymnasialkl. Af Knudsen og Wallems Læsebog for Gymnasiet 96 Sider, hvoraf ca. 10 Sider extempore. Af Knudsen og Wallems Læsebog for Middelskolen 1ste Udgave extemporeret 8 Sider. Repeteret Formlæren og Dele af Syntaxen efter Knudsens Grammatik.

1ste Gymnasialkl. Af Knudsen og Wallems Læsebog for Middelskolen læst og delvis repeteret 40 Sider, af Knudsen og Wallems Læsebog for Gymnasiet læst 54 Sider, desuden læst og repeteret de norske Stykker i Læsebogen for Middelskolen. Extempore er læst af samme Lærebøger omtrent 12 Sider. Læst og repeteret Syntaxen efter Knudsens Grammatik. Diktat.

6te Middelkl. Af Knudsen og Wallems Læsebog for Middelskolen læst fra Pag. 27 til Pag. 62, repe-

teret fra 2den Afdeling. Repeteret hele Formlæren, samt læst lidt af Syntaxen efter Knudsens Grammatik.

5te Middelkl. Af Knudsen og Wallems Læsebog for Middelskolen læst og repeteret de 22 første Sider, samt af de norske Stykker bag i Bogen 1—16. Læst og repeteret det væsentlige af Formlæren efter Knudsens Grammatik.

Historie.

3die Gymnasialkl. Læst Englands Historie efter Daaes Lærebog. Repeteret det hele Pensum.

2den Gymnasialkl. Læst og repeteret Keisertiden efter Thrieges Oldtidens Historie samt Erichsens Nordens Historie. Horns Geografi for Latin-gymnasiet gennemgaaet.

1ste Gymnasialkl. Læst og repeteret Thrieges Oldtidens Historie indtil Keisertiden. Af Horns Geografi det ethnografiske gennemgaaet.

6te Middelkl. Læst ud og repeteret Nissens Verdenshistorie og Erichsens Nordenshistorie.

5te Middelkl. Nissens Verdenshistorie fra Trediveaarskrigen til Opfindelser i den nyere Tid læst og repeteret. Erichsens Nordenshistorie fra Sverige før Kalmarunionen til Enevoldsmagtens Indførelse i Danmark og Norge.

4de Middelkl. Schøtts omarbejdede Udgave af Nissens Verdenshistorie fra Opløsningen af Karl den stores Rige til Religionskrigene i Frankrige. Erichsens Nordenshistorie fra Borgerkrigene i Norge til Adelsvældet i Danmark og Norge.

3die Middelkl. Efter Schøtts Omarbejdelse repeteret fra Roms Anlæg. Derefter fortsat fra de puniske Krige til Korstogenes Slutning (3die Tidrum af Middelalderen) Siderne 71—185.

- 2den Middelkl. Schøtts Verdenshistorie. Repeteret fra Begyndelsen til Perserkrigene; derefter fortsat samt repeteret indtil Borgerkrigenes Tid af Romernes Historie (Side 81).
- 1ste Middelkl. Forberedende Lærebog i Historie for Middelskolen af Th. Winther: Læst og repeteret fra Begyndelsen til Reformationen (Side 61).

Engelsk.

- 3die Gymnasialkl. Ca. 135 Sider af Sommerfeldts nyeste eng. Forfattere. Læst Syntaxen, samt repeteret hele Grammatikken efter Westerns Udgave af Løkkes mindre eng. Grammatik.
- 2den Gymnasialkl. Løkkes Læsebog for Begyndere ud. Læst og repeteret Formlæren efter Westerns Udgave af Løkkes mindre Grammatik.
- 6te Middelkl. Af Løkkes Læsebog for Mellemklasserne fra Pag. 50 og ud med Forbigaaelse af et Par Stykker; en Del deraf extemporeret. Læst og repeteret hele Løkkes Grammatik, Synonymerne efter Løkke og Knudsens Stiløvelser. Af og til mundtlig Stil. 1 Extemporalstil hver Uge; Stilene bagefter lærte udenad.
- 5te Middelklasse. Af Løkkes Læsebog for Begyndere læst og repeteret Side 95 og ud Bogen; af Brekkes eng. Læsebog fra Begyndelsen til Pag. 52. Læst og repeteret Syntaxen efter Westerns Udgave af Løkkes mindre eng. Grammatik. Af Løkke og Knudsens eng. Stiløv. læst som mundtlig Stil 55 Sider. Stil hver Uge. Enkelte Gange Diktat.
- 4de Middelkl. Af Løkkes Læsebog for Begyndere læst og repeteret til Pag. 82. Læst og repeteret Formlæren efter Løkkes mindre Grammatik. I

sidste Halvaar Stil hver Uge. Diktat en a to Gange i Ugen.

Græsk.

- 3die Gymnasiakl. Homers Iliade 1, 2, 3, 4, 6 Bog. Homers Odysseé 6te Bog. Platons Apologie, Curtius Grammatik, Tregders Literaturhistorie. Repeteret Artiumspensumet.
- 2den Gymnasiakl. Læst og repeteret Xenofons Anabasis II B. 5 og 6 K., III B. 1, 3, 4 K.; af Herodot 30 Sider; Homers Odysse I, II og III B. v. 1—250. Af Curtius Grammatik læst og repeteret Kasus- Tempus- og Moduslæren.
- 1ste Gymnasiakl. Af Curtius græske Grammatik Formlæren læst og repetereret. Berghs græske Læsebog. Af Xenofons Anabasis (Schenks Udvalg) ca. 24 Sider.

Geografi.

- 6te Middelkl. Gelmuydens mindre Geografi læst ud fra Asien og repeteret. Norge, Sverige og Danmark repeteret efter Gelmuydens Lærebog for Middelskolen.
- 5te Middelkl. Gelmuydens mindre Geografi læst og repeteret fra England til Amerika.
- 4de Middelkl. Repeteret Tyskland, Østerrige, Rusland, Tyrkiet og Grækenland efter Horns Geografi. Senere fortsat Asien og Afrika efter Gelmuydens — Siderne 193—237. —
- 3die Middelkl. Gjenoptaget Danmark og England. Videre i Spanien, Italien, Frankrige, Tyskland, dels efter Horn, senere efter Gelmuyden.
- 2den Middelkl. Norge, Gelmuyden.
- 1ste Middelkl. Siwers Geografi for Begyndere.

Mathematik og Regning.

- 3die Gymnasialkl. Guldbergs Stereometri indtil sfærisk Geometri læst og repeteret. Guldbergs plane Trigonometri repeteret. Forbigaaet de med * mærkede Numere. Enkelte Afsnit af O. J. Brochs Lærebog i Arithmetik repeteret. Øvelser i Opgavers Løsning dels hjemme, dels paa Skolen.
- 2den Gymnasialkl. Guldbergs plane Trigonometri læst og repeteret. Forbigaaet de med * mærkede Numere; O. J. Brochs Lærebog i Arithmetik fra Potenser med Brøkeexponenter til Enden læst og repeteret. Opgavers Løsning væsentlig paa Skolen.
- 1ste Gymnasialkl. O. J. Brochs Lærebog i Arithmetik til Rodstørrelser læst og repeteret. Øvelse i Opgavers Løsning efter Heis „Sammlung von Aufgaben“.
- 6te Middelkl. Bonnevis Geometri fra Polygonberegning til Enden. Lærebogen repeteret. Øvelse væsentlig paa Skolen i Løsning af Konstruktionsopgaver, tildels algebraisk Behandling. Bonnevis Arithmetik fra Logarithmer til Enden, samt Repetition af Lærebogen. Praktisk Regning efter Voss & Slangs Regnebog, 4de Hefte, samt „blandede Opgaver“ af Ole Johannesen. Repetition. 1 Gang ugentlig skriftlige Hjemmearbejder.
- 5te Middelkl. Bonnevis Geometri fra 2den Bog til 5te Bog med Opgaverne lært og repeteret. — Øvelse i Løsning af Konstruktionsopgaver, tildels efter Munthe-Kaas og Getz Exempelsamlinger. Bonnevis Arithmetik fra 2den Bog til Logarithmer med Forbigaaelse af Kvadratoden af Polynomier, Øvelse i Løsning

af Opgaver efter C. M. Guldberg — „Aufgabensammlung von Bardey“ og Eckoff. Voss og Slangs Regnebog 4de Hefte om Disconto, Rabat, Terminers Reduktion, Selskabs og Gjennemsuits og Blandingsregning med Opgaverne — Opgaver efter Tromholt og Nicolaisen. Regelmæssig en Time ugentlig vekslede geometriske, arithmetiske og praktiske Regneopgaver paa Skolen, samt hyppigt som Hjemmearbeide.

4de Middelkl. Bounevies Geometri til 2den Bog læst og repeteret. Konstruktionsopgaver udførte paa Skolen. Bonnevis Arithmetik til 2den Bog læst og repeteret. Praktisk Regning efter Voss & Slangs Regnebog 4de Hefte fra Begyndelsen til Rabatregning. Repetition. -- 1 Gang ugentlig skriftlige Hjemmearbeider.

3die Middelkl. Voss og Slangs 3die og 4de Hefte om enkelt Reguladetri, de fire Regningsarter i almindelig Brøk samt lidt om Decimalbrøk. Desuden er paabegyndt sammensat Reguladetri. Bogens Opgaver regnede og repeterede. Regelmæssigt Opgaver som Hjemmearbeide. Oftere Regning paa Skolen.

Nicolaisens Exempelsamling er benyttet. I andet Halvaar er 1ste Hefte af Getz geometriske Konstruktioner tegnet og gennemgaaet med lidt udførligere Forklaring af Trekanter og Firkanter.

2den Middelkl. Repetition af Regning med benævnte hele Tal og Decimalbrøk. Almindelig Brøk. Hovedregning. (Voss og Slangs Regnebog 2det og 3die Hefte er benyttet).

1ste Middelkl. Repeteret de 3 første Regningsarter med ubenævnte hele Tal. Divisio med ubenævnte hele Tal. Decimalbrøk. De tre første

Regningsarter med benævnte hele Tal. Hovedregning. (Regnebog Voss og Slangs 1ste og 2det Hefte).

Naturfag.

6te Middelkl.: Repetition af Sørensens Naturhistorie med en nøiagtigere Gjennemgaaelse af Menneskets Bygning. Skolens zoologiske Samling gennemgaaet og forevist. Sørensens Botanik. Plantesystemet efter Arbo's Plantelære. Sørensens Flora benyttet. Plantebestemmelse af levende Planter.

Getz's Lærebog i Fysik fra § 48 til Enden med Undtagelse af Læren om Lyset. Repetition.

5te Middelkl.: Sørensens Botanik fra »Helkronede« og ud Bogen, lært og repeteret. Sørensens Flora benyttet. Plantesystemet efter Arbo's Plantelære. Bestemmelse af levende Planter.

Getz's Lærebog i Fysik til § 48. Repetition.

4de Middelkl.: Sørensens Naturhistorie fra Leddyr og ud Bogen, lært og repeteret. Sørensens Botanik til »Helkronede«. Systemet efter Arbo's Plantelære. Sørensens Flora benyttet. Bestemmelser af levende Planter. De bestemte Planter indsamlede og pressede og indsatte i Herbarier, som hver Elev har anskaffet. Under den fortsatte Læsning af Botanik i Kl. 5 og 6 indsættes ligeledes de bestemte Planter i det samme Herbarium.

3die Middelkl.: Sørensens Naturhistorie fra Hvirveldyr til Leddyr, læst og repeteret. Efter Sørensens Botanik er af Læreren mundtlig gennemgaaet det vigtigste af Plantens ydre Bygning med

Henvisningen til Lærebogens Bestemmelser af nogle af de simple Markplanter.

2den Middelkl.: Af Sørensens 3die Udgave gennemgaaet udvalgte Dyretyper af Pattedyr. Aber, Rovdyr, Sæler, Gnavere — de indenlandske Drøvtyggere, Hestene — de tykhudede Hvaler. Af Fugle, Rovfugle, de vilde Høns, Svømmefugle. Af Krybdyr: Krokodiller og Slanger.

Af Fiske: Lax, Sild, Torsken og Flyndre.

Af Insekter: Bjerne, Myrerne, de Tovingede.

Desuden mundtlige Foredrag og Oplæsning af Brehms Naturhistorie.

Tegning.

6te Middelkl.: a. Frihaandstegning: Fortsat Øvelse i krumliniede Figurer efter Vægtegninger og Forlæggerblade. De af Departementet hidtil givne Examenstegninger er samtlige tegnede.

b. Projektionstegning: Gjennemgaaelse af Elementerne i den descriptive Geometri. Konstruktion af stereometriske Legemer, og disses Sammenstilling til complicerede Figurers Projektion, dels parallel begge Planer, dels skraadet ene og parallel det andet.

5te Middelkl. Fortsat Øvelse i Tegning efter Forlæggerblade, kun udførte med Blyant. Hver anden Uge Projektionstegning, hvori er gennemgaaet Elementerne af den descriptive Geometri. Konstruktion af enkle og sammenstillede stereome-

triske Legemer, kun lodret det ene Plan og parallel det andet.

4de Middelkl. Tegning efter Ornamentter og Forlæggerblade, især efter „Herdtel Elementar Unterricht im Freihandzeichnen“ og „Opgaver i Frihaandstegning ved Harald F. Petersen“. Tegningerne udførte i Tegnebøger uden Kvadratnet og med Blyant og overtrukket med Tusch og Pen.

3die Middelkl. Simple krumliniede Figurer — Ellipser, Skruelinier, Ovaler o. s. v. Senere gjennemgaaet Cirkelen og afledede Former som Rosetter, Palmetter, Akanthus, Baandslyng, Lotos o. s. v. efter Lærerens Optegning paa Vægtavlen. Tegningerne udførte med Blyant og overtrukne med Tusch i Tegnebøger med oprudet Kvadratnet.

2den Middelkl. Retliniede Figurer, Firkanter, Polygoner, og deraf afledede Former efter Lærerens Optegning paa Vægtavlen. Tegningerne udførte kun med Tusch og Pen i Tegnebog med opridset Kvadratnet.

Skrivning.

3die Middelkl. 3die Hefte af »Skrivebog udgiven efter offentlig Foranstaltning«. Øvelser i Haandskrift. Lidt Øvelse i gothisk Skrift og Skriftlæsning.

2den Middelkl. 1ste, 2det og 3die Hefte af »Skrivebog udgiven efter offentlig Foranstaltning« Lidt Afskrivning efter Bog, der dog for hver enkelt Vedkommende hyppig har været afbrudt ved Øvelser af enkelte Bogstaver.

1ste Middelkl.: Grundtræk, Tal og Bogstaver for det

meste efter Takt, 1ste og 2det Hefte af Skrivebog udgiven efter offentlig Foranstaltning. Øvelser i Samskrift oftest efter Opskrift paa Vægtavlen.

Sang.

Der var 4 Sangpartier:

1ste Parti bestod ved Skoleaarets Begyndelse af 43 Elever, hvoraf i Aarets Løb afgik paa Grund af Stemmeskiftning 15, og som udgaaede af Skolen 3.

Der indøvedes: sammen med 2det & 3die Parti forskellige Sange for 4stemmig blandet Kor: med Partiets Tenorer & Basser særskilt 3 & 4-stemmige Mandskor; og med dets Sopraner & Alter sammen med 2det & 3die Parti endel 3-stemmige Sange for 2 Sopraner & Alter.

Timetal i Skoleaaret: 50.

2det Parti bestod ved Skoleaarets Begyndelse af 21 Elever. Fragik ved Stemmeskiftning 11, som udgaaede af Skolen 2.

Der indøvedes: 2- & 3-stemmige Sange, samt sammen med 1ste & 3die Parti 3- & 4-stemmige Sange.

Timetal i Skoleaaret: 71.

3die Parti bestod ved Skolens Begyndelse af 17; deraf udgik af Skolen 4.

Der indøvedes: 2- & 3stemmige Sange, samt sammen med 1ste & 2det Parti 3- & 4stemmige Sange.

Timetal i Skoleaaret: 72.

4de Parti. 18 Elever, hvoraf udgik 2.

Der gennemgikkes Behrens's Sanglære for
Folkeskolen 1ste Trin.
Tidetal i Skoleaaret: 36.

2 Violinpartier.

1ste Parti: 3 Elever — 30 Timer.

2det Parti: 6 Elever — 27 Timer.

Gymnastik.

Eleverne har i Gymnastik været delt i 3 Partier
efter Størrelse og Alder.

1ste — øverste Parti har havt Gymnastik $\frac{1}{2}$ Time
hver Dag mellem 11 og 12 Form.

2det Parti ligesaa, dog har fra Nytaar 86 2det Parti havt
 $\frac{1}{2}$ Time mindre, idet Lørdagstimen mellem 11
og 12 har været anvendt til øverste Parti delt
i to Afdelinger i Bajonettfægtning.

3die — nederste Parti — har havt Gymnastik Mandag
og Fredag fra 10—11.

Med samtlige Partier har Øvelserne været
afpassede efter Elevernes Alder; Øvelserne er
i Overensstemmelse med Bjørnstads Haandbog
og Rings Tabeller. Ordningsovelser, Spredning
og rask Opstilling er flittig øvet.

I Aarets Løb har af Skolens Elever 6 været
fritagne for Gymnastik paa Grund af Legems-
skade.

I Forberedelsesklassen

er i Aarets Løb gennemgaaet følgende:

Øverste Afdeling.

Norsk:

Paulsens og Eriksens Læsebog 2den Del og en Del Digte lærte udenad.

Regning:

- a.: De 3 første Regningsarter med ubenævnte Tal.
- b.: De 4 Regningsarter samt Hovedregning (Voss & Slangs Regnebog).

Skrivning:

- a.: Taktskrivning 1ste Hefte.
- b.: Afskrivning efter Bog og Diktat.

Religion:

- a.: Bibellistorie til Juda Rige.
- b.: Til Jesu Samtale med Nikodemus.
Vogts mindre Bibellistorie for Begyndere.
Luthers Kathekismus. De 5 Parter.

Historie:

- a.: Til Magnus Lagabøter.
- b.: Til Fredrik den Første.

Geografi:

Til Amerika. (Horns Lærebog 1ste Trin).

Nederste Afdeling:

I nederste Afdeling har Undervisningen indskrænket sig til Begyndelsesgrundene i Læsning, Skrivning og Regning. Bibelhistorie er fortalt mundtlig til Josva. De forefaldende Digte ere lærte udenad.

Opgaver

over

**de Bøger, som i næste Skoleaar 18⁸⁶/₈₇ skal benyttes
i de forskjellige Fag i de forskjellige Klasser.**

Midd. 1ste Klasse: Norsk Læsebog af Eriksen og Paulsen, 2den Del. — Vogts lille Bibelhistorie; Luthers Katekismus. — Christensens Geografi for Begyndere. Voss og Slangs Regnebog 1ste Hefte. Winthers forberedende Lærebog i Historien.

Midd. 2den og 3die Klasse: Eriksens og Paulsens Læsebog, 2den Del; Hofgaards norske Grammatik. — Lassens tyske Elementær- og Læsebog; Løkkes mindre tyske Grammatik, — Vogts Bibelhistorie for Borgerskoler; Sverdrups Udgave af Pontoppidans Forklaring; Luthers Katekismus; Landstads Salmebog; det nye Testamente. — Nissens Historie ved Schött. — Gelmuydens Geografi ved Christensen. — Sørensens Naturhistorie. — Voss og Slangs Regnebog 2det og 3die Hefte.

Midd. 4de Klasse: Eriksens og Paulsens Læsebog, 3die Del; Hofgaards Grammatik. — Paus og Lassens tyske Læsebog; Løkkes tyske Grammatik; Kapers Lexikon; Knudsens tyske Stiløvelser for Middelskolen — Andersens latinske Læsebog. — Løkkes engelske Elementarbog; Løkkes engelske Grammatik. — Nissens Historie ved Schött; Eriksens Lærebog i Norges, Sveriges og Danmarks Historie. — Gelmuydens Lærebog i Geografi ved Christensen. — Sørensens Naturhistorie. — Bonnevis Arithmetik og Geografi. — Vogts Bibelhistorie for Borgerskoler; Sverdrups Udgave af Pontoppi-

dans Forklaring: Det nye Testamente. — Voss og Slangs Regnebog, 4de Hefte.

Midd. 5te og 6te Klasse: Eriksens og Paulsens Læsebog, 3die Del; Hofgaards Grammatik; Paus og Lassens tyske Læsebog; Løkkes tyske Grammatik; Kapers Lexikon; Knudsens tyske Stiløvelser for Middelskolen. — Brekkes engelske Læsebog; Geelmuydens engelske Ordbog; Larsens dansk-engelske Ordbog; Løkkes engelske Grammatik. — Voss's latinske Læsebog for Middelskolen; Schreiners latinske Grammatik. — Wallems franske Læsebog; Knudsens franske Grammatik; Nissens Historie; Eriksens Lærebog i Norges, Sveriges og Danmarks Historie for Middelskolen. — Geelmuydens Lærebog i Geografien. — Sørensens Naturhistorie. — Bonnevis Arithmetik og Geometri; Brochs Logarithmetabel. — Getzes Fysik. — Vogts Bibelhistorie for Mellenklasserne; Sverdrups Udg. af Pontoppidans Forklaring; Det nye Testamente.

Gymn. 1ste til 3die Kl.: Vogts større Bibelhistorie, Aabels Omrids af Troeslæren; Nissens Kirkehistorie; Det nye Testamente paa Græsk; Borgens Veiledning til Udarbeidelse i Modersmaalet; Eriksens Literaturhistorie. — Nygaards oldnorske Læsebog og sammes oldnorske Gram. — Curtius's græske Gram. — Wallems og Knudsens franske Læsebog; Knudsens franske Gram. — Thrieges Lærebog i Nordens Historie. — Eriksens Lærebog i Oldtidens Historie. — Brochs Lærebog i Arithmetik; C. Guldbergs Stereometri og i Trigonometri.

Censorer og Examinatorer ved Middelskolens Afgangsexamen.

A. I det Skriftlige :

Norsk : Overlærer Bugge og Overlærer Landmark.

Tydsck : Overlærer Bugge og Rektor Voss.

Latin : Adjunkterne Bassø og Hartmann.

Mathematik : Adjunkt Kolderup og Klasselærer Brun.

Tegning : Klasselærer Brun og Ingeniør Smitt.

Skrivning : Sem. Muri og Rektor Voss.

B. I det mundtlige.

Religion : Adjunkt Dahl og Klasselærer Holst.

Norsk : Overlærerne Bugge og Landmark, Adjunkt Sollie.

Latin : Adjunkterne Bassø og Hartmann.

Engelsk : Adjunkterne Hartmann og Sollie.

Tydsck : Overlærer Bugge og Frøken Holtermann.

Fransk : Adjunkt Sollie og Kapt. Blehr.

Historie : Adjunkterne Dahl og Bassø.

Mathematik : Adjunkt Kolderup og Klasselærer Brun.

Fysik og Naturhistorie : Klasselærer Brun, Farma-
ceut Knoff og Adjunkt Kol-
derup.

Til at overvære Examen, som afholdes fra 20de Juni til 18de Juli, indbydes paa Medlæreres og egne Vegne Enhver, som interesserer sig for Skolen.

Aalesund i Juni 1886.

V. Voss.

Skolen begynder igjen den 24de August.

